

NYT FRA MARK OG FORSØG

Valg af sort 2010 - 2011

Højeste døgproduktion, udbytte og sukkerprocent nogensinde

I 2009 har de dyrkede sorter i gennemsnit i sortsforsøgene opnået en daglig produktion på 91 kg sukker/døgn, det er klart det højeste nogensinde. Det næsthøjeste blev opnået i 2008 med 84 kg sukker/døgn. Den høje produktion resulterede også i det højeste udbytte på 15,73 i gennemsnit af dyrkede sorter nogensinde. Som om det ikke er nok, har sukkerprocenten med 19,35 i gennemsnit af de dyrkede

sorter været den højeste nogensinde målt i sortsforsøgene. Den høje sukkerprocent har konsekvens for de økonomiske beregninger af sorternes DBII i *figur 1 og 1b* med henblik på fremadrettet beslutningsstøtte.

I 2009 har sorter som Highland og Hereford givet det højeste økonomiske udbytte. I en fremadrettet betragtning, hvor vi må forvente en sukkerprocent på et normalt niveau – *figur 1* – giver Highland og Foxtrot det højeste økonomiske udbytte. Interessant er der også gamle sorter, der fra 2008 har forbedret udbyttet markant, f.eks. Stine, samt sorter, hvor der kan spores mindre udbytte-forbedringer, f.eks. Mars. Omvendt er der sorter f.eks. Frieda KWS og Molly, der ikke har kunnet holde det gode resultat fra 2008. Betragter vi udbyttestabiliteten ses, at Gunilla og Frida KWS har opnået en lav stabilitet, hvilket gør det vanskeligt at planlægge kommende års areal.

Af de mange sortsegenskaber, der skal med i vurderingen af en sorts egnethed på bedriften, er sortens udbytte af sukker den vigtigste enkeltfaktor, der normalt bidrager med godt tre fjerdedele af bruttoindtægten. Dog har udbyttet i 2009 ”kun” bidraget med 70 pct, fordi den høje sukkerprocent har medført et betydeligt højere sukkertillæg. Dermed er sukkerprocent, men også renhed vigtige faktorer, der bidrager til et stort økonomisk udbytte både vedrørende indtægt og omkostning. En oversigt over disse egenskaber ses i *tabel 3*.

Ramularia-angreb har heller ikke sat dagsordenen i 2009

Derimod har der været kraftige angreb først af bederust og senere af meldug i efteråret. Ingen af disse bladsvampe har ødelæggende effekt på toppen som Ramularia, men merudbyttet for bekæmpelse kan være stort. På figurerne vises dog resultater af forsøg med kunstig

Af forsøgschef
Jens Nyholm
Thomsen

Sorter til salg 2010 - 2011. Sorternes karakter udregnet på baggrund af 2009 forsøgsresultater

		2006	2007	2008	2009	Stabilitet **	Tillid til højeste udbytte ***	Økonomi kr/ha - (pol=17,8 gns dyrk sorter)	Økonomi (kr/ha) - (høj pol som i 2009)	Sukker t/ha	Sukker %	Rod t/ha	Amino-N	IV-tal	Højde cm sep	Højde variation sep	Rodfure Høst	Vaskbar Høst	Grene Høst	1000 Planter/ha Tidlig	1000 pl/ha Max	Bladdække Høst	Topfriskhed Høst	Renhedsprocent	Stokløbning tidlig såning	Stokløbning i sortsforsøg	Ramularia (smitted) 20/8	Ramularia (smitted) 8/10	Meldug (naturlig smitte) 24/8	Rust (naturlig smitte) 24/8	Meldug (naturlig smitte) 9/10	Rust (naturlig smitte) 9/10
Gns dyrkede sorter 2009		100	100	100	100	4	-	2	2	2	2	3	3	3	3	3	4	4	4	2	3	3	3	4	2	4	4	3	4	3	2	
* Mars	RT	107	101	103	105	4	4	3	4	4	2	4	4	4	3	2	5	4	4	1	4	3	3	4	3	2	5	3	2	3	4	2
* Stine	RT	113	108	100	104	2	3	3	4	4	2	4	4	3	3	3	4	3	4	3	4	3	4	4	2	5	4	4	2	3	3	3
* Jenny	RT	110	106	102	103	3	3	2	3	4	2	4	3	3	4	1	3	3	3	3	4	3	3	4	5	0	4	4	5	2	3	1
* Nexus	RT	107	111	101	102	2	2	3	4	3	2	4	1	2	3	3	3	3	4	3	4	3	3	5	3	5	4	4	5	1	4	2
* Angus	RT	109	107	103	101	3	2	2	3	3	2	3	3	3	3	1	3	2	4	2	2	3	3	4	3	0	4	3	5	3	4	1
(*) Gunilla		110	113	100	99	1	-1	2	2	2	3	2	3	3	3	3	3	3	3	3	4	2	3	4	5	5	4	2	5	2	5	1
(*) Palace		102	101	99	99	4	2	3	2	2	3	2	3	3	3	3	4	5	3	2	4	4	4	4	1	5	3	1	4	5	1	3
* Molly	RT	111	106	105	99	3	0	2	2	2	3	2	3	3	3	4	3	4	4	2	3	2	3	4	1	5	4	5	5	3	4	1
(*) Frieda KWS	RT	111	112	102	98	1	-2	2	1	1	4	1	4	3	3	4	4	2	4	3	3	3	3	3	5	5	4	2	5	3	5	3
* Topper		103	105	100	97	3	0	2	2	1	3	1	2	2	2	3	5	4	3	2	4	3	1	5	-1	5	3	2	5	5	2	3
* Julietta	RT+NT	100	96	94	95	4	-1	-1	1	0	2	1	1	2	2	3	4	5	4	3	4	1	3	4	-8	2	5	3	2	4	2	3
* Rosalinda KWS	RT		113	105	106	3	4	4	4	5	2	4	4	4	2	4	2	3	3	3	5	3	4	4	1	-5	4	4	5	4	5	4
* Sabrina KWS	RT		111	103	103	3	3	4	3	4	3	3	4	4	2	3	3	2	3	3	4	3	4	4	3	5	5	3	5	4	5	5
o Cosmic	RT		106	104	102	4	3	3	3	3	2	3	3	3	3	3	3	4	5	2	4	3	4	4	5	2	5	5	4	2	5	1
o Highland	RT			102	106	3	5	5	5	5	2	5	4	4	5	2	4	4	5	5	4	3	4	5	5	5	4	5	5	3	4	2
o Foxtrot				102	105	4	5	5	4	4	3	4	2	3	2	3	4	2	4	3	4	5	5	4	0	0	3	1	2	4	1	3
o Lipizzan	RT			103	105	4	5	4	4	4	2	5	4	4	5	1	5	4	5	3	3	3	4	4	3	5	3	3	5	3	5	2
o HI 0807				104	104	5	5	4	3	4	3	4	3	3	2	4	4	4	4	3	4	4	4	4	5	5	3	2	1	4	1	2
o Hereford	RT			101	104	4	4	4	4	4	2	4	4	4	4	3	4	4	4	2	4	3	3	4	5	0	4	4	4	3	2	2
o Pasteur	RT			108	104	3	3	3	4	4	2	4	4	4	2	2	3	4	4	4	4	3	4	4	1	5	4	2	5	4	3	1
o Comanche	RT+NT			93	99	3	0	1	2	2	2	3	3	3	2	2	4	4	3	2	3	3	2	4	5	0	4	2	4	3	3	2

5: meget høj score, 4: høj score, 3: middel score, 2: lav score, 1: meget lav score, Mindre end 1 er ikke acceptabelt

Det betyder, at 5 er altid den bedste score. - Værdierne er matematisk udregnede

* Sorten er på slagsliste uden begrænsning

(*) Sorten er på slagsliste med begrænsning. Sorterne er kun til supplerende bestilling i 2010 og udgår herefter

o Sorten er til observation i begrænset mængde før sorten endeligt vurderes inden den eventuelt derefter kommer på salgslister

** Høj stabilitet betyder at sorten har små udsving fra år til år

*** Tillid til højeste udbytte er 2009 resultat i udbytte minus de udsving, som må forventes at kunne trække udbyttet yderligere ned i kommende år

Økonomien er udregnet med 2 forskellige sukkerprocenter, Kolonnen med 17,8 pol for gns af dyrkede sorter angiver beregnet DBII i et normalt år,

Kolonnen med høj pol som i 2009 angiver DBII i et år, hvor sukkerprocenten bliver lige så høj som i 2009

Sorter der har høj stokløbningstendens, og dermed en lav karakter i tabellen over sorter til salg 2010-2011, bør ikke sås for tidligt. Det gælder sorter som Julietta, Topper og Foxtrot, men også, Pasteur, Rosalinda KWS, Molly og Palace har udvist flere stokløbere ved tidlig såning.

smitte af Ramularia, der fortsat betragtes som den vigtigste og mest tabsvoldende bladsygdom i sukkerroerne i Danmark. Derfor bør sortsvalget fortsat hovedsageligt falde på Rizomaniatolerante sorter, der generelt er mere tolerante over for Ramularia – se figur 3.

Nematodresistente og -tolerante sorter på angrebet mark

De tørre forhold i juli, august og september har medført meget store merudbytter for de nematodtolerante (NT) sorter, dog ikke så stort som i 2008. Merudbyttet skal tillige ses i lyset af det høje udbytte-niveau, der er opnået i forsøgene på

trods af nematodernes påvirkning. Af NT-sorterne er det fortsat Julietta, der under angrebne forhold viser den største dyrkningssikkerhed. Sorten Comanche er dog tillige interessant, fordi den har opnået et højere udbytte i de almindelige sortsforsøg, hvor der ikke er angreb af nematoder. NE-sorter, som i forhold til normalsorter skulle være lidt mindre udbyttefølsomme over for nematoder, og som har et betydeligt større økonomisk udbytte i en roemark uden angreb, kan heller ikke i dette års forsøg matche de bedste nematodtolerante sorter. Derfor bør valget fortsat primært falde på en nematodtolerant sort, når der er risiko for angreb af nematoder – se tabel 4. ■

Strategi

Et sikkert stort økonomisk udbytte opnås med sorter, der har

- et stort sukkerudbytte
- en høj udbyttestabilitet
- en høj sukkerprocent
- en høj renhedsprocent

Forudsætningen er, at sorten spirer ensartet og sikkert på et højt niveau

- har lav stokløbningstendens
- har tolerance over for Rizomania på arealer med sygdommen
- har tolerance over for nematoder på arealer med nematoder
- har høj grad af tolerance over for Ramularia.